SLOVENEC.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja:
Za celo leto predplačan **15 gld.**, za pol leta **8 gld.**, za četrt leta **4 gld.**, za jeden mesec **1 gld. 40 kr.**

V administraciji prejeman velja:
Za celo leto **12 gld.**, za pol leta **6 gld.**, za četrt leta **3 gld.**, za jeden mesec **1 gld.**

V Ljubljani na dom pošiljan velja **1 gld. 20 kr.** več na leto.
Posamne številke po **7 kr.**

Naročnino in oznanila (inserate) vsprejema **upravništvo** in **ekspedicija** v **„Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.**

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v **Semeniških ulicah št. 2, I., 17.**

Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 22. V Ljubljani, v soboto 27. januarija 1894. **Letnik XXII.**

Ravnopravnost.

Da si ustvari človek pravi pojem o ravnopravnosti, ni treba posebnih visocih študij. Stvarnik nam je že vložil v človeško srce čut naravnega prava, čut, kedaj se mu godi krivica, kedaj se prezira ravnopravnost, katero ima pravico tirjati vsak človek, ki živi in deluje skupno z drugimi svojimi sodržavljani. Ta naravni čut božjega zakona kaže se tudi v raznih postavah, katere izdajajo oblasti, da varujejo ravnopravnost posameznega, kakor tudi celih narodov. Ali kaj nam pomagajo človeške postave, če imajo dvojno veljavo, če ne kažejo vsem državljanom jednega in istega pravičnega obraza?

Kolikokrat smo se Slovenci potegovali za pravično izvrševanje avstrijskih postav, kolikokrat smo neovrgljivo dokazovali, da se nam godi vnebovpijoča krivica, ker se našemu narodu noče privoliti tega, kar mu gre po božjem in človeškem zakonu. Ni preveč, ako trdimo, da še noben narod v Avstriji ni hodil toliko trnjevega pota in da noben narod ne žrtvuje toliko, kljub znani svoji revščini, za ohranitev in napredek svoje narodnosti, ko ravno mi Slovenci. Šole, katere bi morale ustanoviti občine, ker ondi biva postavno število za šolo godnih slovenskih otrok, po zakonu, ki mora vendar veljati za vse avstrijske državljane, vzdržujejo se s pomočjo družbe sv. Cirila in Metoda. To je žalostno, a — resnično.

Kako je z našim slovenskim uradovanjem, je vsakemu znano. Kjer je le mogoče, prezira se poslovni slovenski jezik in se nastavljajo uradniki, ki so prisiljeni vsled neznanja slovenščine, posluževati se pri občevanju z narodom — tolmačev.

To se je pripetilo zopet te dni pri c. kr. sodišču v Ljubljani. Imenovan je prvim sodnijskim zdravnikom dr. Schuster, trd Nemec, ki k večjemu za silo lomi slovenščino. Nikakor pa ne more on govoriti in izraziti zdravniškega svojega mnenja v slovenskem jeziku. In ta gospod naj sedaj zdravi slovenske zatožence na Žabjaku, naj občuje s poškodovanim Slovencem, naj daje slovenskemu porotniku slovenske odgovore. Kako je to mogoče, če mož ni zmožen jezika, v katerem mora gotovo v 98 odstotkov slučajih občevati? Kje si, ravnopravnost? Povejte nam, merodajni krogi, zakaj se bije slovenskemu narodu tako brezozirno v obraz. Kaj bi rekli Nemci v Celovcu ali Mariboru, če bi se nastavil slovenski sodnijski zdravnik, ki bi bil nemščine nezmožen ali bi jo le za silo tolkel, in bi moral z nemškimi strankami občevati s tolmači? In vendar so avstrijske postave jednako veljavne za avstrijskega Nemca, kakor za avstrijskega Slovana.

Tisti uradnik pa, ki hoče službovati na Slovenskem, naj se privadi najpreje slovenščine, potem naj pride še le v našo deželo in deluje med nami. Zato moramo vsi Slovenci od prvega do zadnjega stati ko jeden mož. Vsi slovenski poslanci in politična društva naj se postavijo proti takemu tolmačenju ravnopravnosti v bran. Slovenski advokati, slovenski porotniki, slovenske stranke sploh se naj pa poslužujejo, kadar imajo priliko, uradno priti v dotiko z omenjenim nemškim g. doktorjem, izključljivo le slovenskega jezika, in preverjeni smo, da bodo merodajni krogi, ki so provzročili to imenovanje, kmalu z gospodom doktorjem vred spoznali, da je samo nemščine zmožen uradnik v slovenski Ljubljani nemogoč. Le složno, vztrajno in odločno postopanje privede tako „ravnopravnost“ ab absurdum.

To je v kratkem času že drugo imenovanje v naši deželi, s katerim se v smislu koalicijskega programa Slovenci ne moramo strinjati.

Če se pa koalicija na ta način umeva pri nas, potem vemo, kaj imamo od nje pričakovati, vemo pa tudi vsi Slovenci, kaj nam je storiti, da pridemo do — ravnopravnosti.

Obletni računi.

III.

V rubriko napredka moramo zapisati tudi društvo za krščansko umetnost, k čegar ustanovljenju se je storil koncu preteklega leta prvi korak.

„Danica“ je tedaj obsojena na zadnji instanci. Ni jej bilo odločeno, da bi nam bila zasvetila. Toda tega ne bomo zapisali med pasiva; marveč neprecenljiv dobiček je to, da se je vendar našlo nekaj mladih môž-lajikov, ki se s ponosom imenujejo katoličane in naj bi bili le trije. Nollite timere pusillus grex! Nič strahu, gospodje akademiki! Odlok dunajskih sodišč je bolj obžalovati iz ozira narodnosti; govoriti slovensko nam lahko prepovedujejo, misliti katoliško pa ne. Duh katoliški ne potrebuje ravno pravil in paragrafov, v katere bi ga bilo treba povezati, tudi ne cesarskega patenta, pa ga tudi noben paragraf ubraniti in vkleniti ne more. Spiritus, ubi vult, spirat. To je naša tolažba. Tega duha hranite in gojite in s časoma se bo gotovo razširil naš krog.

Tako tedaj naša misel vendar polagoma zmaguje in prodira v vse kroge; počasi pa gotovo se bližamo uresničenju naših načrtov, ki smo si jih napravili na katoliškem shodu. Katoliški sklad nam od tedna po malem narašča in upamo, da ga bo mogoče kmalu začeti po malem uporabljati; menimo namreč katoliško učiteljsko semenišče, s katerim naj bi prej ko prej začeli. Le naš izvrševalni odsek malo preveč — na tihem deluje. Mi bi vendar radi včasih brali po listih, kdaj in kje se shaja, pa kaj da ukrepa izvršiti. Gospodje, domovina vam je poverila častno nalogo, zdaj pa gleda na vas in od vas pričakuje, da prevzeto delo res izvršujete.

Dela nas čaka še mnogo, predno bomo mogli roke križema položiti. Liberalizem, ta strupena tuja zel, razširja se po narodu našem dalje, kakor gnji-

LISTEK

Pismo.

Gospod vrednik!

Staro vino ima še vedno svojo staro moč. Zato imamo jasen dokaz iz zadnjih dnij. Nemški cesar je poslal knezu Bismarku steklenico Steinbergerja iz l. 1842 in štiriletna jeza med njim in vladarjem je pozabljena; včeraj sta se mogotca v Berolinu pozdravljala in seveda tudi poljubovala vzlasti potem, ko sta pokusila vinski sok iz steklenice od leta 1842. — Led je sedaj razbit, in led razbiti to ni mala stvar, kajti led prenaša, če ni drugače tudi celo armado, ko ima svoje vojaške vaje. To so namreč tudi v letošnji zimi poskusili v Berolinu ter dognali, da vojaka drži led 4 cm debel; led debel 8 cm nosi že polk oborožene pehote, 11 cm debel led nosi polk jezdecev in na 40 cm debelem ledu manevruje brez nevarnosti cela armada. Ne vem, jeli ta račun točen ali ne, morda so pri tem pozabili na — lisico, ki je baje gledé tega najzanesljivejša računarica. Ako bi bila kaka pomota, stari lisjak, ki ga sedaj slavé v Berolinu, popravil je bo gotovo seveda zaveznikom Nemčije v — kosist!

Tudi jaz nimam nič zoper blagodejne nasledke starega vina, vsaj veli pregovor, da je v vinu resnica, vsaj v onem smislu, ki ga ima pred očmi Francoz trdeč: Riens moins vrai, que la verité. Državnikom pa bi želel, da bi se jim ob takih gostijah oglasil vinski duh, ki bi navajal grofa de Mun-a pomenljive besede: Songez-vous quelquefois á mettre vos actes de citoyen en accord avec vos sentiments de chrétien. Javno delovanje spraviti v soglasje s krščanskimi načeli, to je, česar najbolj treba. Krščanstvo je največji dobrotvor človeštva in kakor o posamezniku, velja tudi o človeštvu, kar poje poljski pesnik:

Nigdzie przed nędzą ten się nie uchroni,
Kogo przekleństwo dobroczyńcow goni!

Toda do tega imamo še dolgo pot i v naši domovini, kakor nam svedočijo najnovejši dogodki. Komaj se je namreč pritepla neka pruska postrežnica iz Berolina v celovško bolnišnico, že odstranja iz bolniških sob — sveti križ, in ako to graja poslanec Einspieler v deželnem zboru, zavrne ga nemška gospôda, da to ni res. To je pač najložji izgovor za — verolomce in sovrage križa!

V deželnem zboru kranjskem pa je v tem oziru mnogo bolje; včeraj smo celó čitali, da je poslanec Hribar stavil predlog, naj bodo nekatere prodajalnice vsaj popoludne ob nedeljah zaprte. Že sem mislil poslanca pohvaliti za to; kajti če tudi je poglavitna pri nedeljah dopoludanska služba božja, vendar je tudi nekaj, ako se praznuje popoludan, toda prezgodaj je gosp. Hribar s svojimi napadi na „klerikalce“ pokazal, kam pes taco moli. Škoda, da je s tem svojo lepo vlogo tako zamazal. Najbrže, da je posnemal v svoji gorečnosti za praznovanje nedelj mestnega očeta ljubljanskega, notarja Gogolo, ki je nekdaj stavil slično interpelacijo v mestnem svetu, ko so bajè snovatelji katoliškega shoda rušili nedeljski počitek. Opozorili bi gospoda Gogolo, da so letos po Vodnikovem balu tisto nedeljo vozili postrešči visoko naložene vozove s starega strelišča, in to mimo stolne cerkve dopoludne med slovesno službo bozjo. Morda bo ta mestni odbornik tudi to zadevo spravil pred mestni zbor; ako to stori, uverjen naj bo, da mu ne bo tako trda predla za priče, kakor njega dnij, ko je stavil preje omenjeno interpelacijo.

Sicer pa deželnim poslancem v Ljubljani ni nobene posebne sile. Z delom se ravno ne prenag-

M. M. 7

loba po zdravem sadu, kakor nesrečni predenec po njivi, dušeč zeleno travo. Prihodnje leto nas čaka skušnja o našega ljudstva prepričanju — deželnozborske volitve. Tedaj nam bodo povedali, komu verujejo in v koga upajo. Na Notranjskem lansko leto še nismo zmagali. No, tudi te volitve ne bomo zapisali za minus, če so se nam tudi nasprotniki v svojem zmagoslavju rogali, marveč nam kaže izdaten plus. Liberalci nimajo vzroka, te zmage se posebno veseliti. Mi pa glejmo le to, da, ko po nekod pridobivamo, drugod ne zgubljamo, da se liberalizem z Notranjskega ne preseli na — Gorenjsko, kjer smo se doslej šteli najtrdnejše.

Naši rojaki na Štajerskem in Koroškem vrlo dobro napredujejo v svojih naporih. Celjska volitev v narodnostnem oziru nikakor ni nevesela prikazen. Z velikim zanimanjem spremljamo njih prizadevanje, iz srca se radujemo njihovemu napredku. Zlasti moško se drže koroški rodoljubi. Nje lahko stavimo v zgled vsem Slovencem, bojujočim se s sovražniki vere ali narodnosti. Mi jih občudujemo. Za vsako trohico pravice, za vsako ped zemlje boré se do skrajne sile. Da, tako se mora — sicer je po nas! Takemu odločnemu postopanju pa se udaja, če prav počasi, tudi kost in skala! Da bi le z rastočo narodno zavestjo rasla tudi katoliška zavest, in ne narobe! Na Koroškem se tega ni bati, ker se žal skoro Slovenci sami upajo javno kazati katoličane. Preveč ne gre obojega identifikovati.

Na Goriškem? Zasvetil nam je že žarek upanja, da se ondotne neznosne razmere kaj zboljšajo: že smo se veselili, da se možje, ki se vendar štejejo, da delajo vsi z istim in najboljšim namenom, zedinijo tudi v potih in sredstvih. Začelo se je pogajanje. Jedenkrat se je pisalo sem, jedenkrat nazaj, — potem je zastalo. Dr. Gregorčič, član stalnega katoliškega odbora slovenskega, ni imel nobene besede več, če prav sta dr. Mahnič in dr. Pavlica v svojem odgovoru stavila dosti zmerne pogoje. Tako se bo tedaj stara pesem naprej pela, dokler časov sila težavnih razmer kaj ne predrugači.

Taka nekako je naša kotoliško-politična bilanca ob koncu prošlega leta.

Proračuna ni prav lahko sestavljati. Dela dosti, kamor primemo. „Novo leto — novo delo“, kakor je v zadnji številki „Primorski list klical Slovencem, pišoč resnično: „Lahkoživcev, vihrastih in lenih ljudij daj nam dobri Bog malo. Slovensko življenje je resno življenje. Slovenske roke so žuljave roke. Vsaka lenoba je — ljudska izguba.“

Z novim letom tedaj — z novo gorečnostjo krepko na delo!

Razmere na Goriškem.

Z Goriškega, 24. jan.

Spretni dopisniki z našega mesta kaj pogostne novice pošiljajo cenjenemu „Slovencu“, za kar jim morajo biti vsi naročniki vzlasti na Goriškem hvaležni. Gospodje naročniki, bivajoči zunaj mesta, s posebnim zanimanjem čitajo različne dogodjaje v našem mestu ter marsikaj slišijo in vidijo, kar bi drugače ostalo skrito. Upamo, da bodo tudi v prihodnje zvesti ostali, tembolj, ker goriško podnebje ni vsem jasno.

Vsi dosedanji dopisniki z Goriškega se v tem zlagajo, da na Goriškem niso posebno prijetne razmere, pač pa pazljivemu razmotrivalcu goriških homatij vzbujajo te razmere čute žalosti in nezaupljivosti v boljšo prihodnjost. Ni čuda, če vsi dopisi in novice z Goriškega dišé bolj po žalostinkah Jeremije preroka. Povsem naravno in opravičeno!

Naj pa za vse dobro in vzvišeno goreči gospodje dopisniki blagovoljno oprosté naslednjim, iz najboljšega namena zapisanim opazkam.

Znana je resnica, da samo s povdarjanjem žalostnih odnošajev na Goriškem ni veliko pomagano. Zato pa bi vsi naročniki — slavno vredništvo „Slovenca“ v prvi vrsti — bili zeló hvaležni gospodom dopisnikom, ako bi jedenkrat se ojačili ter po treznem in vsestranskem prevdarjenju goriških razmer in oseb, jasno in določno nam naslikali odnošaje, kakoršni so, in ne, kakoršni bi morali biti, kajti do danes — in to morajo vsi „Slovenčevi“ naročniki priznati — ni še nihče izmed vseh dopisnikov z Goriškega pojasnil goriškega položaja. Veliko se je pisalo že o goriški komediji, a da bi nam kdo popolno nepristransko in stvarno to storil, nismo še čitali.

Ne le to, da nam nihče še ni napisal nepristranskih člankov o naših razmerah, nego tudi to pogrešamo, da nihče ne piše, kako bi se dalo odpomoči, kaj in kako začeti, da bi se prišlo do boljših razmer.

Da pridemo pa na Goriškem do veselejših razmer, moramo prav dobro poznati razmere oseb in stvarij, sosebno posrednje in neposrednje vzroke našega prepira. Iz vzrokov se dajo nadalje prav dobro naslikati različni pojavi in učinki na političnem polju, vspehi in nevspehi različnih strank. Kaj pa da v poštev je treba jemati osebe in njih lastnosti na levi in na desni, kako sta oseba in stvar tesno združena, tako da v javnosti se malo ločita. V prvi vrsti moramo vedeti, kje smo in kaj smo, in kaj je okoli nas.

Imeti moramo natančne in resnične slike oseb in stvarij, odločujočih tu in tam, zgoraj in zdolaj. Prizadevati si moramo, priti na dno različnim spletkam in njih konečnemu smotru. Protislovja, nedoslednosti gibajočih se oseb nam morajo odpreti oči, da njihovi nameni niso sveti in Bog vé, kako čisti.

Pa poreče kdo: „Zakaj razkrivati stare rane, saj je bilo dosti tega po drugih listih.“

Ni treba razkrivati starih ran, pač pa je neobhodno potrebno, videti nove rane, ki zdaj krvave na goriškem telesu. Dopisniki bi morali pisati kar mogoče prizanesljivo, ognivši se oseb in dejanj, ki niso za javnost in v kolikor niso potrebne v pojasnilo razmer. Ko bi jedenkrat imeli pred očmi pravo sliko goriških homatij, izvestno bi to koristilo vsem strankam. Na tej podlagi bi se dalo potem marsikaj doseči veri in narodnosti, določivši različna sredstva v ta namen. Mož, ki je le jednostransko poučen, ki čuje le jedno plat zvona biti, je v javnem življenju nesrečen in sad njegovega delovanja je: Bridke prevare, nevspehi, žetev zaničljivega posmehovanja itd.

Toliko pa že danes rečemo, da, ako bi bila dobra volja tu in tam, ako bi ne bilo skrivnih voditeljev, že davno bi se veselili na Goriškem boljših razmer.

H koncu izrazimo tem potom naše iskrene želje, naj bi kdo izmed goriških dopisnikov pojasnil goriške razmere stvarno in nepristransko ter naj bi nam pokazal pot, po kateri bi prišli do boljših odnošajev.

Op. vredn. Mi smo ponatisnili tukaj misli gospoda dopisnika, kakor jih je razvil v svojem dopisu; mnenja smo pa, da bi ta pot javaljne privedla do spoznanja in sporazumljenja, ker smo jo že nastopili v „Slovencu“, a je ostala brez vspeha.

Deželni zbor goriški.

Iz Gorice, 26. jan.

Šesta deželnozborska seja v letošnjem zasedanju je bila v četrtek 25 jan. Deželni glavar prične sejo ob $5^3/_4$ uri popoldne, prečita se zapisnik prejšnje seje, ki se tudi potrdi brez ugovora. Došle peticije, in sicer edna za uvrstitev neke občinske poti v Furlaniji med skladovne ceste, in druge tri za podelitev podpore iz deželnega zaklada, izroče se pravnemu, oziroma peticijskemu odseku. Dalje naznanja dež. glavar, da mu je došla peticija slov. političnega društva „Sloga“, v kateri prosi podpore za slov. obrtnijsko šolo v Gorici, katero bi društvo s tako pomočjo ustanovilo. Pa peticija se po predlogu posl. dr. Rojica odstopi finančnemu odseku.

Nato slede poročila deželnega odbora, v čigar imenu poročata odbornika dr. Pajer in dr. Verzegnassi.

Prvi poroča o stalnem nameščenju gluhonemičnih učiteljic. Kot stalno nameščene se potrde dosedanje provizorične učiteljice: Mosettig, Berlot, Mateuz in Sommariva.

Posl. in odbornik dr. Verzegnassi pa poroča najprej o predlogu zastran spremembe šolske postave z dne 6. maja 1870, kakor ga je stavil v lanskem zasedanju dr. Gregorčič in kateri se je bil odstopil dež. odboru. To odborovo poročilo je zelo obširno. Predlog dr. Gregorčiča meri, kakor znano, na to, da se prvič učiteljem zvišajo plače, drugič, da bi dežela plačevala učiteljsko osebje, okraji pa skrbeli za druge šolske potrebščine, med tem ko zdaj vsled dež. postave posamezni okraji plačujejo svoje učiteljstvo in skrbé za druge šolske potrebščine. Poročilo ni nič kaj naklonjeno predlogu. Iz predloga namreč prvič ni razvidno, kako bi se dale v prihodnje obrniti zasebne ustanove v vzdrževanje kake šole, kakor obstoje take ustanove v Romansu in Tržiču, tudi bi se po tem predlogu, ko bi obveljal, normalno-šolski zakon odtegnil svojemu namenu. Dalje govori poročilo o nasledkih, ki bi nastali vsled nove šolske postave, spremenjene v smislu tega predloga, za davkoplačevalce po deželi in v goriškem mestu. Mesto Gorica bi bilo bolj obdačeno v primeri s sedaj, med tem ko bi bili drugi okraji primeroma razbremenjeni.

Zdaj plačuje mesto za šolske potrebe 5% doklad na vse izravne davke, goriška okolica in trije drugi okraji 33—60 odstotkov. Ko bi se svota 142.700 (toliko so vsled poročila znašale vse učiteljske plače l. 1890) razdelila na izravne davke cele dežele, potem bi dežela plačevala 20% doklad na izravne davke. Mesto za 15% več, in ker plačuje zdaj 12.000 gld., bi za naprej plačevalo blizu 50.000 gld.; drugi okraji bi manjše doklade imeli, in sicer: okraj goriške okolice za 10%, sežanski za 18%, tolminski za 9% in gradiščanski za 5% manjše.

Slednjič pravi poročilo, da je predlog tudi v tem pomanjkljiv, ker ničesar ne omenja, kdo bi imel v prihodnje besedo pri imenovanju in nastavljenju učiteljskega osobja. Kdor skrbi za šolo, mora tudi govoriti pri nastavljanju učiteljev in ker bi tu dežela dajala svoje prispevke, bi moral tudi dež. odbor imeti to pravico, in vsled tega bi se morali še drugi paragrafi sedanje postave spremeniti in ne le oni, kakor zahteva predlog dr. Gregorčiča. — Predlog se slednjič odstopi po nasvetu dež. odbora šolskemu odseku.

Ker so z omenjenim dr. Gregorčičevim predlogom v tesni zvezi tudi prošnje učiteljev za zboljšanje plač, stavi isti poročevalec deželnega odbora nujni predlog, da naj pride na dnevni red današnje seje tudi poročilo odborovo o prošnjah učiteljev. Nujnost se sprejme.

Dr. Verzegnassi pravi v svojem poročilu, da se je bil dež. odbor obrnil do vseh c. kr. okrajnih šolskih svetov s prošnjo, naj mu naznanijo svoje mnenje v tem pogledu. Vsi c. kr. okr. šol. sveti so se izrekli proti povišanju. Ko bi se, pravi poročilo, prošnje učiteljev, kskor se glase, uslišale, bi morali vsi okraji skupaj že zdaj 47.000 gld. več plačevati na leto samo za učitelje, katera svota bi se pa še za več tisočakov povekšala, ko bodo, kakor zahteva postava, zgrajena povsod nova šolska poslopja, nastavili se povsod redni učitelji in bode treba izplačevati več učiteljskih pokojnin i. t. d. Poročilo dalje primerja učiteljske plače s čistimi dohodki, ki jih imajo posestniki od svojih zemljišč in kateri dohodki so razvidni iz zemljiščnih knjig. Posestnikov, katerim bi donašala njih zemljišča 500 gld. čistega letnega dohodka, je v naši revni deželici prav malo. Tolminski in cerkljanski okraj ne štejeta nobenega, Bolec menda dva, goriška okolica 17, šežanski okraj 2 ali 4; nekoliko na boljšem je Furlanija, ki jih ima več in ker je tam veliko veleposestnikov. Učiteljev plača pa znaša po razredih 500—1100 gld.; le malo jih je, katerih stalna plača bi ne bila vsaj 400 gld. — Slednjič pravi poročilo: Deželni odbor ostane pri svojem lanskem predlogu, da se razvrste učitelji po okrajih v 3 razrede; v prvi naj se všteje $^1/_{10}$, v drugi $^4/_{10}$ in v tretji $^5/_{10}$ v okraju službujočih učiteljev, ter naj se učiteljem prvega in drugega razreda zviša letna plača za 50 gld.

Tudi ta predlog se izroči šolskemu odseku.

---

lijo; viharnih debat, ki razburjajo živce, se kar moč ogibljejo; dovoljujejo podpore za gledališče, garancijo za blejski „kursalon“; razgovarjajo se, kako bi dobil v deželnem muzeju vsak polž svojega varuha-poganiča in vsaka „situla“ svojega varuha-junaka s sulico. Ko bi le senco teh skrbij, -katere imajo za take in jednake stvari, obračali naši deželni očetje za najnujnejše potrebe naših kmetovalcev, tedaj bi se tudi tem mnogo slabeje ne godilo, nego polžem in situlam v deželnem muzeju.

Poslanec Šuklje se vkljub koaliciji in vkljub temu, da ga „Narod“ boža ne ravno z rokavicami, prav dobro počuti, kakor klop v radikalnem klubu, ter tudi v deželni zbornici nadaljuje z grajenjem železnic. Na Dunaju je že dovršil zgradbo železnice Novomesto-Karlovec, in zdaj gradi že druge, jedno mimo Pogancev, in seveda mimo Schlesinger-Gorjana. Vse drugo je že dognano, le Schlesinger se še ustavlja. Poslati mu bo treba steklenico starega vina, pa se bo udal, in poslanec Šuklje si bo stekel novih zaslug za milo svojo domovino.

Dokler bodo izvoljenci naroda tako vrlo vršili svoje dolžnosti, dotlej ni nam obupati, ker

„Ne iz očesa motnega, no iz roke
marne nádeja vscveta!«

O—v.

Na to poroča posl. dr. Rojic v imenu finančnega odseka o proračunu gospinskega in zaloga za ranjene in bolne vojake.

Stavljenim predlogom zbor pritrdi.

Slede še poročila peticijskega odseka o prošnjah za podpore.

Po poročilu posl. Mahorčiča bi se o prošnji Emilija Komela, dijaka v Klosterneuburgu, skoraj imelo prestopiti na dnevni red, ker prošnji niso pridejane potrebne priloge, vendar se prošnja odstopi dež. odboru, da dijaku izplača podporo 100 gld., ako svojo prošnjo spolni s potrebnimi prilogami.

Vsled poročila posl. Dottorija se dovoli zdravišču v Gradežu podpora 400 gld., društvu sv. Vincencija Pavlinskega v Gorici 150 gld., dvema konviktoma sv. Alojzija, slovenskemu in italijanskemu, letno podporo po 150 gld., in italijanskemu konviktu še izredna podpora 500 gld., ker si je to leto nakupil novo hišo.

Konečno poroča še posl. Kocijančič o prošnji Alojzija Breganta, učenca na tehnologičnem muzeju na Dunaju, in o prošnji Alojzija Bončine, dijaka na viši trgovski šoli v Trstu; vsakemu se dovoli po 100 gld. podpore.

S tem je bil dnevni red končan, in dež. glavar sklene sejo, ter napove prihodnjo, ki bode v torek 30. t. m.

Politični pregled.

V Ljubljani, 27. januvarija.

Moravsko konservativno veleposestvo je izdalo neko izjavo, v kateri pravi, da je izključno politična stranka, zato pa lahko združuje jednakomisleče raznih narodnostij. Konservativno veleposestvo v moravskem deželnem zboru ni nobena narodna stranka. Po teh načelih se bode vedno ravnalo konservativno veleposestvo. Podpiralo bode vse predloge v parlamentu, ki se vjemajo s temi načeli. Narodno stranko, s katero je konservativno veleposestvo toliko let vzajemno postopalo, bode tudi nadalje podpiralo, v kolikor njena prizadevanja ne nasprotujejo tendencam in načelom konservativnega veleposestva. Po tem se je konservativno veleposestvo ravnalo tudi zadnji čas, in se je odtegnilo pri glasovanjih o nekaterih predlogih narodne stranke, za katere ni moglo glasovati. Konservativno veleposestvo pozivlja torej narodno stranko, da mu naprej naznani vse važnejše predloge, o katerih želi, da bi jih podpirali, da se bodo konservativni posestniki poprej posvetovali, kaj naj storé. To je potrebno zaradi spremenjenega položaja, ko se je moravska narodna stranka združila z Mladočehi.

Povišanje učiteljskih plač na Dolenjem Avstrijskem. Šolski in finančni odsek dolenjeavstrijskega deželnega zbora sta se sporazumela zastran stanovnin ljudskošolskih učiteljev. Izrekla sta se, da se stanovnine dovolijo vsem učiteljem, ki nimajo naturalnega stanovanja. V krajih pod 2000 prebivalci se jim dovoli na leto po 50 gld., v krajih od 2000—5000 prebivalcev po 70 gld. in v večjih krajih po 100 gld. Sedaj pa zakon o vrejenju učiteljskih plač lahko pride v deželnem zboru na vrsto. Lahko ga še letos reši ker bode zboroval do dné 17. februarja. Z novim letom pa stopi zakon v veljavo.

V dalmatinskem deželnem zboru je predlagal poslanec Biankini, da se naj uvede hrvatski učni jezik na mornarskih šolah. Poslane Vukotić je pa predlagal, da se naj pomiloste pobegli vstajniki iz Krivošcija. Zbor je sklenil nov lovski zakon. Odklonil je pa zakon o vpeljavi lovskih kart, če tudi ga je vlada toplo priporočala. Zborovanje se sedaj vrši redno, ali utegnilo bi se pa nakrat zaključiti, kadar pride na vrsto predlog o zjedinjenju Dalmacije s Hrvaško. Vlada je odločno nasprotna temu predlogu.

Srbija. Pri predstavi nove vlade v srbski skupščini je bilo silno burno. Ne le večina poslancev je razsajala, temveč tudi predsednik Katić je očitno kazal svoje nasprotstvo ministrom. Videlo se je, da se začenja borba mej skupščino in parlamentom. Ko je ministerski predsednik hotel prečitati kraljevi ukaz, da se zborovanje odloži, mu je predsednik kar prepovedal, češ, da se mora ukaz njemu izročiti, da ga dá prebrati. Ministerski predsednik je potem izročil ukaz in s svojimi tovariši odšel iz dvorane. Predsednik je sedaj dal perovodji prečitati kraljevi ukaz, potem pa opominjal poslance, da naj za las ne odstopijo od svojih pravic. Radikalni poslanci so izvolili odbor petih članov, ki pripravi oklic na narod, v katerem pojasnijo, kaj je vzrok krizi in zakaj je odstopila radikalna vlada. Ministerski predsednik se je baje izjavil, da se hoče strogo držati svojega programa in ostati tako dolgo na svojem mestu, kakor bode mogoče. Ko bi pa le bilo potreba posilnih naredeb, bode pa izročil vlado v močnejše roke. Potem takem je še vedno mogoče, da pride v Srbiji do diktature in se sestavi vlada iz samih častnikov.

Francija in Italija. Francoska vlada je italijanskemu veleposlaniku v Parizu izročila 420.000 frankov, da se odškodujejo Italijani poškodovani pri pobojih v Aigues-Mortesu, oziroma njih rodbine. S tem je francoska vlada prostovoljno popravila razsodbo porotnikov, ki so oprostili francoske izgrednike, kateri so bili napali Italijane. S tem je menda stvar poravnana in tudi javno mnenje v Italiji se bode pomirilo.

Španija. Pri pristaniških delih v Barceloni na Španjskem je bila dinamitna eksplozija. 2 osebi sta mrtvi, več je ranjenih. Sodi se, da je to delo anarhistov. Španjski ministerski svèt je potem imel dolgo posvetovanje o razmerah v Barceloni; kaj je sklenil, se nič ne poroča.

Vaillant. Kasacijsko sodišče je zavrglo Vaillantovo pritožbo proti obsodbi. Sedaj je pričakovati, da se smrtna kazen kmalu izvrši. Nekateri radikalni poslanci si prizadevajo, da bi zanj dosegli pomiloščenja, ali najbrž njih prizadevanje ne bode imelo vspeha.

Razgled po slovanskem svetu.

Antun Kazali. †

Iz Zagreba, 20. januvarija.

V Dubrovniku je umrl dne 17. t. m. nestor hrvatskih pesnikov v Dalmaciji, župnik v pokoju A. Kazali v 79. letu. Ž njim je legel v grob eden od najstarejših in najbolj zasluženih hrvaških pesnikov, pa tudi gotovo eden od najmarljivejših, najsimpatičnejših in najskromnejših delavcev hrvatske književnosti, katere se je lotil že za Kuzmanića in Kaznačića ter Preradovića. Kazali ni pripadal v pravem smislu k ilirskim prvobuditeljem, ali je bil v vsakem pogledu vreden učenec in oduševljen podvrženec one dobe; v njem je živel pravi pesniški duh dubrovniški, ki je zavzet v istini za plemenite ideale.

Anton Kazali se je rodil v Dubrovniku dne 29. aprila l. 1815. Oče Nikola mu je bil pomorski kapetan, pa je želel, da se tudi sin njegov posveti tej službi. Ali bil je prav slabega zdravja ter se je radi tega posvetil filozofiji in kasneje bogoslovju. S prva je bil duhovni pomočnik in župnik na raznih župnijah v Konavlu in dalmatinskem primorju, pa se je pri tej priložnosti posvetil z vsem žarom svojega srca izučevanju narodnega jezika, ki je bil tako zapuščen. V tistem času se je začelo že tudi njegovo književno delovanje. Njegova učenost ga je pripeljala na učiteljsko stolico zadarske gimnazije, kjer je od leta 1855 do 1859 vrejeval list „Glasnik dalmatinski“. Potem je bil imenovan profesorjem na gimnaziji na Reki, kjer je ostal do leta 1867. Zatem se je povrnil zopet v Dalmacijo, kjer je postal v Stanu nadzornik ljudskih šol, a od tukaj za župnika v Šipanjsko Luko, kjer je mnogo časa ostal kot skromen župnik. Ko je ostarel, preselil se je v Dubrovnik, kjer je tudi umrl.

Med književnimi deli pokojnega Kazalija je prvo pesniška pripovest „Zlatka“, katero je izdal l. 1845. Tistega leta je izdal tudi pesem „Trista vica udovica“. V Zadru je izdal l. 1857 „Glas iz pustinje“, žarki odsev svojega domoljubja. Na Reki je napisal in izdal epos v treh pevanjih „Grobnik“.

Kazali je v „Zori Dalmatinski“ obelodanil tudi novelo „Sirotica Lopudska“, katero je pa kasneje predelal, ker mu ni bila prvotna osnova všeč. Razun tega je napisal pesem „Cviet neimeni“, a po raznih dalmatinskih časopisih je priobčil brezbrojne pesmi in članke. Čudno pa je, da iz njegovega peresa nimamo nobenega spisa iz burnega leta 1848.

Glavno delo Kazalijevo med tem pa še zdaj ni prišlo na svitlo, a moremo čakati nanj z največjim interesom. To je epos „Ćoso“ ki ga je začel Kazali pisati leta 1840, a dovršil ga leta 1880. To je neka vrsta spominov pesnikovih tečajem 40 let ter ta pesem obsega do 30.000 redkov. Pokojni Despot, ki je prebiral rokopis, trdi, da se bode „Ćoso“ bral z velikim zanimanjem, kajti Kazali ga je spisoval s trudom, izkustvom in snago vsega svojega življenja in svoje duše.

Kazali je bil krasen in simpatičen človek, vrlo učen in dober poznavalec tuje književnosti, pa je zapustil tudi mnogo prevodov; tako Shakespearovega „Julija Cesara“ in „Kralja Leara“, tako Homerovo „Ilijado“, „Maufreda“ in „Sardanapala“ od Byrona, odlomkov Tennysonovih in drugih. Hrvatska književnost se bode s temi deli zopet lepo obogatila, a nade je, da bode „Matica Hrvatska“ vsa dela tega genialnega pesnika in gorečega domoljuba čim prej zbrala ter hrvatskemu narodu podala za duševni užitek, a pokojniku pa s tem povzdignila trajen spomenik. Slava vrlemu duhovniku, pesniku in domoljubu!

Cerkveni letopis.

† Dr. Valentin Nemec.

Iz Celovca, dné 25. jan.

Sinoči, dne 24. jan. ob 6. uri zvečer, preminul je pri sv. Hemi ob Krki vzorni duhovnik in vnet ter požrtvovalen domoljub slovenski. prečast. gosp. dr. Valentin Nemec, stolni kapitular, bivši profesor bogoslovja, kn. šk. konzistorijalni in škof. sodn. svetovalec, prosinodalni eksaminator, dekan in župnik.

Pičlo je število duhovnikov krške škofije, redki so delavni in požrtvovalni rodoljubi na Koroškem, zato je pa ta izguba tem bridkejša. Prerano umrli dr. Nemec začel je minulo poletje bolehati za hudo boleznijo v grlu. Dolgo je trpel, a udan v božjo voljo prenašal hude bolečine do svoje smrti.

Porodil se je pokojnik dné 13. februv. 1835. l. v Šmarjeti na Spod. Štajerskem, obiskoval gimnazijo v Mariboru, bogoslovje pa v Gradcu in bil dne 25. julija 1858. v mašnika posvečen. Nekoliko let je služboval za kaplana po sekovski škofiji in bil l. 1861. promoviran v Gradcu za doktorja bogoslovja. Kmalu potem je prestopil v krško škofijo, bil nekaj časa kaplan v Beljaku, l. 1864. pa je prevzel profesuro cerkvenega prava in cerkvene zgodovine. Opravljal jo je vestno do l. 1885. Zbog temeljitega svojega znanja in praktičnega predavanja je bil pri poslušalcih svojih jako priljubljen in spoštovan. Temeljito znanje pokazal je tudi v mnogih člankih in spisih, katere je objavil večinoma v strokovnih bogoslovnih listih.

Leta 1885 imenoval je pokojni knezoškof dr. P Funder dr. Nemca za stolnega kapitularija celovške škofije. Istega leta je prevzel župnijo pri sv. Hemi ob Krki, kjer je nekdaj bil sedež naši škofiji in kjer počiva truplo blažene Heme. Vestno in neutrudno opravljal je obilne posle svoje.

Bil je pokojnik pa i vrl in navdušen narodnjak slovenski. Veselil se je našega napredka, opazoval vedno naše gibanje, a tudi rad žrtvoval, ako je bilo treba. Iskren prijatelj je bil pokojnemu očetu koroških Slovencev msgr. Andr. Einspielerju in ko je ta nepozabni vzornik praznoval na veselje vseh Slovencev zlato mašo, stopil je dr. Nemec na čelo slavnostnemu odboru. Za njim žalujejo zato ob preranem grobu koroški Slovenci!

Nebeško plačilo njegovi duši, večni mir njegovemu telesu, časten spomin njegovemu imenu!

—m—

Socijalne stvari.

Židje.

Iz Galicije: Židje so si odkrili novo Palestino v Galiciji. Po raznovrstnih skušnjah i v Rusiji, i v Ameriki, i v stari Palestini so prišli do prepričanja, da nikjer ni in ne bo židom tako dobro, kakor v Galiciji. Zato so sedaj razposlali razglas vsem svojim sovernikom, v katerem to odkrito izjavljajo kot spričano po vsestranskih skušnjah. Tam pišejo, naj kdor le more, se naseli v Galiciji, naj kupujejo zemljo in hiše, seveda je vse jedno, ali z zvijačo ali s silo, kakorkoli jim bolje služi, da bi je le odtrgali Poljakom in Rusinom; — ko imajo zemljo, postanejo gospodarji v deželi. — Tedaj Galicija je od Jehova obljubljena dežela. Vprašanje je samo, zakaj? I, zato, ker nikjer ni tako neumnih ljudij, kakor v Galiciji. Galičan je popolnoma vase zaljubljen in misli samo na svoj dobiček in na svojo korist, v blagor domovine ničesar ne stori. Galičan je omejen v političnem

obziru in kratkoviden; gleda samo dva koraka pred se, dalje ne nese njegov pogled. Tega ne premišlja, kaj grozi deželi in kaj je treba storiti za njegovo prihodnost.

Galičan nima vztrajnosti pri delu, rad živi lagodno; vrh tega pa rad gospodari; s kupčijo in obrtom se noče pečati. Zato imajo židje široko planjavo za svoje delovanje; zato bogatijo v Galiciji, ker jih podpirajo napake narodnih domačinov. Res imajo ravno tiste napake Rusi, toda tam vlada odganja žide. V Galiciji pa vlada brani vedno žide zato, ker vzdržujejo tam nemški živelj. Vsled tega ni židom nikjer na svetu tako dobro, kakor v Galiciji. Zemljišča in hiše kupujejo neprenehoma. Uboga bodočnost te zemlje, ker plemstvo tudi podpira žide pri naseljevanju in pri bogatenju.

Opomba vredništva. Za odkrito besedo v tem obziru smo svojemu dopisniku jako hvaležni. Tudi pri nas bi bilo bolje, da bi ne imeli očij odprtih samo za prednosti, marveč tudi za napake narodove.

Slovstvo.

„Das Dekanat Neukirchen. Von Ignaz Orožen, Domprost. Marburg 1893 im Selbstverlag des Verfassers". To je naslov VIII. zvezku preobširnega dela: „Das Bisthum und die Dioecese Lavant", s katerim se naš slavni Nestor Orožen trudi že dolgih 25 let. Za knjigo 612 strani ne zahteva več, kakor 1 gld. 60 kr. To je gotovo borno malo, ker se navadno le pičlo število izvodov proda zunaj domače škofije.

Z velikim veseljem sem segel po tej novej knjigi, a že „predgovor" njen me je globoko v srce vžalil. In koga ne bi vžalil tretji odstavek njegov, se glasi blizo takole: „Od leta 1868 sem delal z velikim veseljem na tem delu, a zdaj sem primoran pero položiti v stran". Zakaj neki to, se vprašam. Za odgovor dobim: „Senui enim et oculi mei caligavernat", to se pravi: Postaral sam se in oči me zapuščajo.

Urno sežem po „imeniku" duhovščine lavantske ter — žal — najdem, da se je naš duhoviti zgodovinopisec rodil na Laškem že dne 30. jan. 1819, da torej stopi prihodnji teden v 76. leto svoje dobe. Ker je vže predlanskim zapel zlato sveto mašo, mu lehko verjamemo, da so tudi zanj prišla ona leta o katerih govori sv. Duh (Pridigar 12, 1.) „Non placent nichi". Naj bi se prezasluženemu spisatelju zgodovine 14 dekanij naše škofovine posrečilo, najti, kakor si želi, mož, ki bodo opisali še ostalih 10 dekanovin. Naj bi mu pa Bog nje dni podaljšal tako dolgo, da se po pokojnem prevzvišenem knezoškofu Stepišniku pričeto ali osnovano, po Oroženu nadaljevano delo zgodovine vladikovine lavantinske tudi srečno završi.

Danes naj le ob kratkem podam zadržaj tega najnovejšega (VIII.) zvezka. Opisane so po daljšem prav zanimivem uvodu (str. 7—33) vse župnije staroslavne dekanije novocerkevške, namreč: Novacerkev (str. 33—223), Vojnik (str. 223—291), Dobrna (do str. 375), Vitanje (do str. 473), Šmartin v Rožni dolini (do str. 527), Frankolovo (do str. 552), Sv. Jošt na Kozjaku (do str. 564) in Črešnjice (od str. 565 do 583). Zadnji dve poli posvečene ste „popravkom" in prezanimivim „dodatkom" k vsem doslej izišlim knjigam tega vse premalo znanega dela.

Pri vsaki župniji podaja gosp. pisatelj: kratek obris njenega začetka in njene zgodovine; popis župne cerkve in njenih podružnic; zgodovino imenitnejših bratovščin in ustanov fare; dohodke župnije, nadarb in kapelanij; vrsto župnikov, kapelanov in drugih duhovnikov, pomočnikov in razne zanimiveše izpise iz farnih matic. Poslednjič se bere popis raznih gradov in drugih zanimivih predmetov posameznih žup ali far, in še kaj več. Koliko truda stane sestavljenje kronike le ene same fare, ve le oni, ki si je to skusil. Naš stolni prošt Crožen sestavil jih je več, nego za 120 fara — vrh tega za nekdajni samostan Gornji grad in za dijakonat savinjski. Sv. oče Leon XIII. niso zastonj odlikovali tega neumorno delavnega pisatelja z naslovom protonotarja apostolskega, mi mu kličemo iz srca: Ad multos annos! Liga + 44.

Koledar
za 5. teden leta 1894.

Nedelja 28. jan.: 2. predpepelnična, evangelij: O sejalcu in semenu; Marjeta d. — Ponedeljek 29. jan.: Franc Sal. cerk. uč. — Torek 30. jan.: Martina d. m. — Sreda 31.: Peter Nol. spozn. — Četrtek 1. febr. Ignacij šk. m. — Petek 2. febr.: Svečnica ali očišč. D. M. — Sobota 3. febr. Blaž šk. — Lunin spremin: Zadnji krajec 28. jan. ob 5. uri 49 m. popoldne. Solnce izide 1. febr. ob 7. uri 28 m.; zaide ob 5. uri 0 m. Dan zraste v mesecu februvariju za 1 uro 25 minut.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 27. januvarija.

† Josip Jaklić.

Javiti nam je tožno vest, da je danes ob tretji uri po kratki bolezni, previden s sv. zakramenti, umrl v Ljubljani jurist g. Josip Jaklić, našemu listu znan in priljubljen podlistkar in sotrudnik. Mladi pokojnik je bil izredno nadarjen mladenič. Kot akademik na Dunaju se je mnogo trudil za ustanovitev „Danice". — Mnogo opravičenih nad, mnogo slovstvenih načrtov je z blagim rajnim pokopanih za vselej. N. v m. p.!

(Duhovske spremembe.) Č. g. Josif Preša, župnik na Pečah, je imenovan za župnika v Ovsišah, č. g. Matija Erzar, župnik na Golem, za župnika v Selcih. — Prestavljen je č. gosp. Simon Šmitek, kapelan v Mošnjah, za kapelana na Igu.

(Društvu za zgradbo reševališča in zavetišča) v Ljubljani podaril je preč. gosp. kanonik in stolni župnik Janez Flis 100 gld. — Bog povračuj stotero!

(Dekan Matija Ambrož †.) Iz Celovca, 26. januvarija, se nam poroča: Nenadoma pobrala je neizprosna smrt zopet vzglednega duhovnika in požrtvovalnega rodoljuba iz naše srede. Čisto nepričakovano in nanagloma umrl je sinoči v Kaplji ob Dravi (v Rožni dolini) preč. g. Matija Ambrož, knezoškofijski konzistorijalni svetovalec, dekan in župnik. V nedeljo in še v torek je redno opravljal službo božjo. — Pokojnik se je porodil dne 20. februvarija 1838. leta na Bistrici v Rožu, bil v mašnika posvečen dne 26. julija 1863. P. v. m.!

—m—

(V koroškem deželnem zboru) bile so, kakor se nam poroča, dne 25. in 26. t. m., nekako izjemoma, obširnejše debate! V četrtek razpravljalo se je o G. Einspielerjevem predlogu zastran usmiljenih sester, katere naj se namesté v nameravani novi bolnišnici. Ugovarjal je temu, da se imajo namestiti usmiljene sestre, poročevalec deželnega odbora Hock, ki je prav neotesano in na znani „fini" način nemških liberalcev napadal g. Einspielerja in z osebnimi napadi hotel podreti ta predlog. Zagovarjali so Einspielerjev predlog v dolgem izvrstnem govoru mil. gosp. knezoškof dr. Jožef Kahn. Predlog se je izročil z veliko večino finančnemu odseku, kjer mu menda liberalci priskrbé „časten pogreb". — V petek razpravljalo se je zopet o humberški cesti. Deželni predsednik je odgovarjal zadnjemu Einspielerjevemu govoru o tej zadevi (glej „Slovenca" štev. 17. t. l.) in hotel prav oblastno, oprt na svojo moč in na izjave nekaterih nemškutarskih županov, pobiti, kar je bil rekel g. Einspieler. Ko je pa le-ta odgovarjal in navajal dokaze in ne samo plitve trditve, odtegnila se mu je poliberalni večini kratkomalo beseda! Resnica bôdla je famozno gospodo v oči, ni je mogla strpeti in rešila se je s sredstvom, — da je prevpila glas pravice in resnice in prešla „na dnevni red"! Z osebnimi napadi, s katerimi se je odlikoval zlasti g. Kirschner, pobijali so slovenska poslanca! Ta seja je nam znova potrdila staro resnico, da Slovenci na Koroškem zaman iščejo pravice, da zaman trkajo, da bi dosegli le najprimitivneje pravice. Naše pritožbe in tirjatve se — prevpije ter zatira s kruto močjo! V hudem neznosnem položaju pa sta gg. slovenska poslanca koroškega deželnega zbora. V sredi take „gospode" (sit venia verbo!), kakeršna sedi v koroški deželni zbornici, povzdigovati glas za resnico in pravico, za to treba velikega poguma in trdnih živcev! —m—

(Iz celovške škofije,) dne 26. januvarija: Znano je, da je v naši škofiji veliko pomanjkanje duhovnikov. Bridka je zato vsaka nova izguba! A kaj naj rečemo, ko je že letos zopet umrlo pet delavnih dušnih pastirjev, in sicer štirje v minolih dveh dneh! — Dne 4. t. m. prominol je v Bilčovsu tamošnji župnik B. Gradičnik (star 77 let); dne 24. t. m. pri Sv. Hemi ob Krki stolni kanonik in dekan dr. Val. Nemec (star 59 let) in v Vredljah župnik-zlatomašnik Fr. Rader (star 77 let), dne 25. januvarija v Kaplji ob Dravi dekan Mat. Ambrož (star 56 let) in v Miheldorfu pri Brežah župnik A. Jörger (star 61 let). Bog daj pokojnikom večni mir in pokoj!

(V deželnem šolskem svetu) za pokneženo grofijo goriško-gradiščansko sedeli bodo naslednjih šest let sledeči gospodje: Mgr. Andrej Jordan, stolni prošt; msgr. Andrej Marušič, profesor verouka na gimnaziji; dr. Henrik Gross, ravnatelj gimnazijski; dr. Egidij Schreiber, ravnatelj goriške realke.

(Iz Idrije,) dne 25. januvarija 1894: Naša „Katoliška delavska družba" priredila je pretečeno nedeljo zabavni večer z godbo in igrokazom: „Iz nove êre". Gg. Brus, Medved in Peternel igrali so jako spretno, upamo si željo izraziti, da bi nas večkrat razveselili z enakimi dramatičnimi prizori; pa tudi mladi naši muzikaši nas bodo gotovo še večkrat z lepo ubrano godbo kratkočasili; le marljivo naj se vežbajo na svoja godala; kolikor večji trud, toliko prisrčniše je veselje za sviralce in poslušalce. — Olajšenega srca pa smo že mislili zabeležiti radostno vest, da nas je vročinska bolezen zapustila, toda prav je bilo, da se nismo prenaglili. Mesec januvarij bil je vlani najstrašnejši, letos pa se nam je videlo, kakor da nam hoče novo leto zaželenega zdravja prinesti, toda kar bliskoma se je zabrnilo in novih žrtev tirja neusmiljena bolezen. Pred šestimi dnevi bil je premožni in spoštovani meščan gosp. Janez Stajer ml., brat gosp. metliškega notarja, še vesel in zdrav, a sinoči mu je pristrigla nit življenja bela žena. Ravno to noč rešila je groznega trpljenja tudi spoštovanega delavca Leopolda Kašpirca; pred pol letom poškodoval si je roko pri delu, jela mu je otekati, iskal je zdravja tu in tam, tudi v Ljubljano se je podal, toda bilo je že prepozno; vsa roka mu je silovito otekla, odgnjila sta mu dva prsta, pa udan v božjo voljo prestal je najhujše muke. Naj v miru počiva! — Da bolezen pritiska res hudo, bodi v dokaz navedeno dejstvo, da je prišlo danes do šešte ure zvečer 35 receptov v lekarno; pa tudi do 40 in še nekoliko čez jih prinesó včasih.

(Dopolnilne volitve) v goriško kupčijsko in obrtnijske zbornico v prvej instanci t. j. pri okrajnih glavarstvih in goriškem municipiju vršile so se pretečeni pondeljek. Slovenci vdeležili so se volitev v obilnem številu ter glasovali za „Slogin" imenik. Kakor poroča zadnji „Corriere", so se tudi Lahi nenavadno zanimali za te volitve, a vendar — ako prav čitamo med vrstami — nezadostno po željah Corrierjevcev. Zato pa poziva „Corriere" goriške laške trgovce in obrtnike, ki niso še volili, naj gredo na volišče, tem bolj, ker je „borba razjarjena". Danes t. j. v petek volijo konečno v kupčijsko, jutri t. j. v soboto v obrtnijsko zbornico. Ko to pišemo, ne vemo še o izidu.

(Šesta lekarna v Ljubljani) se še ne bode ustanovila, ker je ministerstvo za notranja dela — kakor čujemo, — glede odločbe deželne vlade za Kranjsko, s katero se je omenjena ustanovitev dovolila, ukrenilo, da je prej zaslišati v tej zadevi vse interesente, t. j. ljubljanske lekarnarje.

(Škrlatica) jela je v tem mesecu v Ljubljani napadati šolsko mladino, in jih je do zdaj že obolelo na nji 14, umrli pa so 4. Mej temi so večinoma otroci pod starostjo 10 let; sicer pa ne prizanaša tudi odraslim. — Ker se je ipak od sanitarnih organov vse potrebno sklenilo, da se ta nadležna bolezen pravočasno zaduši, je upati kmalu ugodnejšega stanja.

(Utopljenca) našli so, kakor se nam iz Gorice poroča, 24. t. m. pod gradiščansko kaznilnico, starega kacih 28 let, oblečenega hribovsko. Ali je samomor ali nesreča, ne vemo.

(Medved namesto volka.) Piše se nam: Tri ure od Karlovca, blizu kranjske meje, se razprostira veliko graščinsko posestvo, imenovano „Severin". Posestnik tega imetja je baron Lepel, ki ima tudi v Samoboru graščino. Pred nekaj dnevi je bil omenjeni baron na svojem posestvu v Severinu. Tam se mu je nekaj posebnega prigodilo. V noči med 22. in 23. t. m. pride k njemu graščinski oskrbnik ves prestrašen in pravi: „Vstanite in skličite lovce, ker volkovi so prišli k graščini. Sedem se jih je pridrvilo na dvorišče. Dva psa so ugrabili in zbežali ž njima v gozd." Baron vstane in skliče lovce. V jutro ob 6. uri sd odšli v bližnji gozd. Volka sicer niso nobenega ustrelili, ali dobili so medveda.

Ko pridejo lovci do gozda, se razdelé in gredó posamič v gozd. Ne dolgo potem opazi baron Lepel, da mu gre nekaj črnega nasproti. Spočetkoma je mislil, da je pes; ali kmalu spozna, da je medved, ki jo ravno njemu nasproti maha. Baron si pripravi puško-dvocevko. Ko mu pride medved za streljaj blizu, sproži puško, in dobro je pogodil. Medved precej na kolena pade. Baron ni takoj v drugič ustrelil, temveč je imel puško pripravljeno, ko bi ga medved napal. Ali ker se medved ne gane s prostora, gre bližje, še jedenkrat ustreli in ga tako popolnoma usmrti. Medved je zeló velik in tehta tri stare cente. Baron ga je poslal na svojo graščino v Samobor. Tu ima mnogo gledalcev. In marsikdo, ki bi pred živim od strahú trepetal, ga zdaj gladi po debelem kožuhu.

(Iz Prage), 21. januvarija: O volitvah v Opočnu so prinesli „Nar. Listy“ novico, da so zmagali v vseh treh razredih Mladočehi. Da se nahajajo v občinskem zastopu tudi Staročehi, in sicer ne v manjšini, to je dotični dopisnik vedoma prezrl. Zeló zanimiva je vest o odbornikih svobodomiselne stranke. Za župana je izvoljen lekarnar Emil Pollak, kateri je pri štetju spoznal kot svoj občevalni jezik nemščino (!) in naroča do današnjega dné „Prager Tagblatt“. Izvoljen je po prizadevanju dr. Dvořaka, deželnega in državnega poslanca, mestnega in železniškega zdravnika, kojo službo opravlja tudi v v sladkornici v bližnji občini v Mezeriču. Dalje je on tudi okrajni starosta. Vse te službe nesejo, in le županstva je še manjkalo. Ker pa to šlo ni, se se je morala izvoliti oseba od njega popolnoma odvisna, in to je lekarnar. Vsak človek bi mislil, da je g. dr. Dvořak silno požrtvovalen za narod, in v resnici: pri svojih ne ravno pičlih (?) dohodkih prispeva društvu „Ratibor“ z doneskom 20 krajcarjev na leto, osrednji „Šolski Matici“ 1 gld. in „Severočeški Jednoti“ 20 kr. Iz srca privoščimo mladočeški stranki take junake! — Pri dopolnilnih volitvah v deželni zbor so se Mladočehi zopet lahko prepričali, da gredó rakovo pot. Staročehi se niso volitev udeležili. Za skupino mest Strakonice, Sušice in Vodňany je izvoljen dr. Černohorský, v Mladi Boleslavi dr. Škarda. Tu se mora opomniti, da je prišlo volit v Nymburk le 239 volilcev izmed 692. Še slabeje so vspeli radikalci v Vrchlabi in okolici. Poprejšnji poslanec grof Harrach ni kandidiral, a vzlic temu dobil 58 glasov; kandidat dr. Kramař pa 67. Tako stoji z Grégrom celi narod. — Nerazložljivo je ravnanje nemških poslancev v deželnem zboru, ko se je debatiralo zaradi kipa sv. Vaclava, ki naj bi stal pred novim muzejem. Sv. Vaclav je bil miroljuben vladar, kojega je čislal celó nemški cesar. Ako se ne dopade Nemcem ta kip, še manj jim bo ugajal kip kake druge zgodovinske osebe, kakor n. pr. Žižkov. — Klub narodnih veleposestnikov se je ustanovil kot nova politična stranka. Deloval bode za državno pravo, ravnopravnost, varstvo čeških manjšin in razvoj avtonomije. — V zboru mestnih očetov je bilo dovoljenih 53.239 gld. za vêdo in umetnost in 16.008 gld. za pokopališča. Navedlo se je, da ima Karlin 3 milijone dolga, Vinohrady čez 3 milijone, in Žižkov 900.000 gld. Ostane Pragi premoženja po odbitem dolgu še 13 milijonov. — Nemci v Vrchlabi so začeli hujskati ljud zoper avguštinskega prijorja Hejhalo. Njegova hudobija obstoji v tem, da je preskrbel Čehom češko službo božjo. Akoravno so ga tožili, kjerkoli so mogli, vendar niso nič opravili, nasproti od kompetentnih oblastij je bil še pohvaljen, da je storil svojo dolžnost. — Okrajni šolski svèt v Teplicah je odbil uradni predlog zastran javne češke šole, a grof Thun je ta odlok takoj ovrgel. — Prof. dr. Hering na nemški univerzi prestrogo izprašuje iz fizijologije, tako da mnogo kandidatov pade. Zato so mu priredili njegovi poslušalci predavanj „ovacijo“ s klici „Pereat“ in „Abzug“. Pomagali so jim i poslušalci drugih fakultet. — V Jablonci je zahtevala peščica Nemcev pri premil. škofu Brynych-u nemško službo božjo, akoravno je mesto češko. Ker niso bili uslišani, grozé, da prestopijo k starokatoličanstvu, in so že nabrali med seboj 12.000 gld. — 19. t. m. je praznoval vodja Em. Tonner svoj 40letni učiteljski jubilej. Služboval je dalje časa na Poljskem in prišel v Prago leta 1860 na novo ustanovljeno trgovinsko akademijo. Tonner je znan kot slavist in pisatelj; bil je tudi državni poslanec.

(V Ameriko) izselilo se je v drugi polovici 1893 l. iz polit. okraja Ljubljana (mesto) pet oseb; vse v trdni nadi seveda, da se jim bode tam — bolje godilo!

(Iz Brd na Primorskem): Dné 24. t. m. pokopali so Podsabotinom 5letno deklico, katera je umrla vsled opeklin. Dné 22. t. m. šla je mati po vode, pustivši doma deklico samo pri ognju. Domov vrnivša se mati najde hčer vsa v plamenu. Mati namesto da bi hčer s škafom vode oblila, jela je gorečo obleko raz deklico trgati, in si je pri tem sama skoro celo roko ožgala. Pri otrocih ni nikoli preveč previdnosti. — Novi župan šmartinsko-kojščanski nastopil je svoje delovanje. Županijsko pisarno imel bo v Kozani. — Prvi razglas, ki je izšel iz nove županijske pisarne je res hvalevreden in zasluži, da ga v posnetku objavim. V razglasu prepoveduje krčmarjem po 10. uri zvečer vino in žganje točiti. Prepoveduje dalje ponočno prepevanje in motenje miru. Med službo božjo ob nedeljah in praznikih zapoveduje, da morajo biti krčme in prodajalnice zaprte. Klatenje okoli in pred cerkvijo in pušenje tobaka tudi strogo prepoveduje. Ta razglas je bil res potreben; in ako bo gosp. župan skrbel, da se bodo vse točke izvrševale, zaslugo imel bo pred Bogom in svetom veliko. Razglas razodeva nevstrašeno odločnost; in take je treba v našem z nepokorščino odlikujočem se času vsem predstojnikom. Ako ljudje spoznajo, da nima župan odločnosti ali da se boji zamere, potem se ga nobeden ne boji in tudi ne spoštuje. Toraj, gospod župan, odločno vstrajno in neprestrašeno, najprej dobromisleči so z Vami. Spomladi jeli bodo zidati šolo v Štorjanu in v Šmartnem. Res skrajni čas je že bil, da se je odločil c. kr. okr. šolski svet zidati ti dve šoli! — V Brdih je še mnogo vina na prodaj; a kupcev ni od nikoder. Iz Gorice pošilja teden za tednom c. kr. glavna davkarija opominjalne liste; vbogi kmet bi rad plačal. Pa še to malo, kar ima, ne more v denar spraviti.

(Koliko Ljubljana na leto potrebuje.) Po uradnem izkazu se je leta 1893 dacu podvrženega blaga v Ljubljano pripeljalo, kakor sledi: 10.148 litrov ruma, araka in likera; 1186 hektolitrov žganjevca, 757 hektolitrov žganja, 15.914 hektolitrov vina, 3025 hektolitrov vinskega mošta, 82 hektolitrov sadnega mošta, 21.129 hektolitrov piva, 1233 hektolitrov kisa; 3900 volov, bikov, krav in telet nad jedno leto starih; 8898 telet do jednega leta starih; 2466 óvac, ovnov, kôz, kozlov in koštrunov; 3499 jagnet, kozličev in prašičkov do 5 klgr.; 263 prašičkov od 5—19½ klgr., 7871 prašičkov nad 19½ klgr. težkih; 631 met. stot. svežega, nasoljenega in prekajenega mesa, salam in klobas; 10.218 puranov, gosij, rac in kopunov; 37.014 parov kokošij, piščet in golobov; 293 srn in divjih kôz; 2684 zajcev; 488 klgr. razsekane in črne divjačine; 280 fazanov, divjih petelinov in divjih kokošij; 488 gozdnih jerebic, koturnov, divjih gosij, divjih rac, kljunačev in divjih golobov; 60 lisk, kozic in potapljavk; 24 ducatov drozdov, brinjevk, prepelic in škerjancev; 7127 klgr. rib, školk iz morja, rek in potokov, potem ribjih iker, sardin in sardelj; 17.179 klgr. klinov, navadnih morskih rib, polenovk, slanikov, rakov, polžev, žab in ostrig; 1479 met. stot. riža; 56.567 met. stot. moke, pšena, skroba, pekarij, sladkarij, malega kruhka in prepečenega kruha; 6529 met. stot. ovsa v zrnju; 33.046 met. stot. sena, slame in otrobov; 343 met. stot. zelenjave; 10.977 met. stot. svežega sadja; 570 met. stot. suhega in vloženega sadja; 668 met. stot. masla, stearinovih in lojevih sveč; 47 met. stot. loja in tolšče; 429 met. stot. svinjske masti, sala in slanine; 404 met. stot. mila; 583 met. stot. sira; 1,511.609 jajc; 1645 met. stot. konopnega, lanenega in goršičnega olja; 7506 klgr. olkinega, mandelnovega in orehovega olja; 33.990 kubičnih metrov trdih drv, borovega in brinjevega lesa; 6668 kubičnih metrov mehkih drv in butaric; 2664 met. stot. oglja; 267.188 met. stot. premoga in koaksa.

(Poštna dopisnica) obhaja letos svojo 25 letnico. Avstrijska vlada je namreč leta 1869. po nasvetu dr. Em. Hermanna prva vpeljala v poštni promet dopisnice. Iz Avstrije so se dopisnice prav hitro razširile po vseh državah, tako da se sedaj na leto porabi nad 1000 milijonov dopisnic.

(Novo gasilno društvo) ustanovilo se je v Leskovcu, okraj Krško, na Dolenjskem.

(Razpisana služba.) C. kr. deželno predsedništvo kranjsko išče sanitetnega azistenta z letno plačo 500 gld. Prosilci morajo biti zmožni obeh deželnih jezikov.

(Novi kuponi) za 4·2% sreberne in papirne rente po 1000 gld. se dobivajo, kakor naznanja c. kr. finančno ministerstvo pri c. kr. deželnih blagajnicah in c. kr. davkarijah.

(Vojaške vesti.) Vojaki, odločeni k letošnjim zimskim vojaškim vajam v Krško, namreč artilerija iz Gorice, — napravili bodo po ukazu 3. kornega poveljstva, pot skozi Postojno, Cirknico, Velike Lašče in Žužemberk, mesto skozi Ljubljano kakor doslej. Odidejo od doma 28. t. m. ter dospó v Krško dné 4. februvarja t. l.

(Semnji po Slovenskem od 29. jan. do 3. feb.) Na Kranjskem: Dne 29. jan. na Vinici; dne 30. jan. v Planini; dne 1. febr. v Šturiji, dne 3. febr. v Žužemderku, na Krškem, Laškem potoku in Lukovcu. — Na Štajerskem: Dne 29. jan. v Vojniku in Št. Jurju pod Tabrom; dne 31. jan. v Dobovi; dne 1. febr. v Jurji Kloster in Soštanju; dne 3. febr. na Vidmu, v Kostrivnici in Jarenini. — Na Koroškem: dne 3. febr. v Frežah in v Kotičah. — Na Primorskem: dne 3. febr. v Dutovljah, Herpelju in Moščenicah.

Društva.

(Petindvajsetletnica katoliške družbe za Kranjsko v Ljubljani) se bo obhajala na svečnico t. l. takole: Ob 9. uri predpoldne bo slovesna služba božja v mestni župni cerkvi sv. Jakoba. Zvečer ob 6. uri istega dné bo v društvenih prostorih v Ljubljani na Starem trgu hiš. št. 13 občni shod družbe s sledečim vsporedom: 1. Nagovor predsednika in poročilo njegovo. 2. Poročilo blagajnika. 3. Volitev pregledovalcev računov. 4. Volitev novega društvenega odbora. 5. Posamezni nasveti in 6. slavnostni govor. K tej društveni slavnosti uljudno vabi vse p. n. društvenike

ODBOR.

(Podporno društvo za izpuščene kaznjence s Kranjskega v Ljubljani) se je ustanovilo, kakor smo že poročali, dné 19. novembra 1893. Svoje pravo delovanje pa je pričelo z novim letom. Razposlane so bile po vsi naši deželi nabiralne pôle z vabili za pristop tudi k temu ljudomilemu in potrebnemu društvu. Kakor izvedamo od društvenega odbora, odzvalo se je pozivu znatno število čč. članov. V zadnji odborovi seji dné 11. t. m. izročile so se tiste nabiralne pôle, ki so se dotlej že vrnile. Mnogo jih je pa še mej častitim občinstvom. Iz vrnenih pôl se razvidi, da je pristopilo že 523 društvenikov, mej temi je 38 ustanovnikov. Vplačalo je od njih svoje doneske 313 članov. Vpisana društvenina velja za leto 1894, katero bo svoječasno pobiral društveni blagajnik. — Odboru se je že naznanilo nekaj delodajalcev, ki so voljni sprejeti društvene varovance v svojo službo. — Nj. ekscelenca gosp. knezoškof ljubljanski je podaril društvu 100 kron ter društveni deputaciji blagovolil zagotoviti svojo podporo. Jedenkratne večje ali manjše darove je izročilo mnogo dobrotnikov. Ker je donesek na mnogoštevilna društva za člane dokaj skromen, — za ustanovnike jedenkrat za vselej le 20 kron, za letnike pa po 1 krono, — nadejati se je pri obče znani požrtvovalnosti našega prebivalstva obilnega pristopa. — Vse društva se tikajoče zadeve naj se blagovoljno naznanjajo, oziroma dopošiljajo z naslovom društvenega predsednika g. Frana Kočevarja, deželno-sodiščnega predsednika v Ljubljani.

Narodno gospodarstvo.

Slamnikarski obrt.

(Dalje.)

Uzrok propadanju te obrtnijske stroke je v tem, da so slamniki, ki so bili več desetletij specijalni predmet kranjskih izdelkov in so se izdelovali iz slame, ki se je odbrala pred mlačvo, popolnoma iz mode prišli, in da se ustreže zahtevam sedanje dôbe, podelujejo tovarne in manjši izdelovalci slamnikov razne tuje slamne kite, ki so pletene iz lepe bele slame in se dajo z raznimi barvami barvati. Slamnike iz kranjskih kit je mogoče le črno barvati in se zamorejo v zadnjih letih izdelovati le prav ceni slamniki za nižje ljudstvo. Taki slamniki so po 8—40 kr.

Da se ta obrt povzdigne, je visoko c. kr. ministerstvo za uk in bogočastje nbstopna sredstva navedlo:

1. C. kr. strokovna šola za lesno industrijo v Ljubljani naj napravi majhen vzoren nasad, iz katerega bi se zamoglo dobivati v vsakém oziru prikladen surov materijal.

2. Dovoli naj se 5—10 premij po 25—50 kron kmetovalcem, ki bi v rečeni namen dobivali popolnoma rabljiv materijal.

3. Ustanovi naj se oddelek za pletenje slamnih kit na c. kr. strokovni šoli za lesno industrijo v Ljubljani.

4. Preskrbi naj se učna moč za pletenje slam-

nih kit, ki bi v slučaju potrebe poučevala v bližnjih krajih Ljubljane, posebno v Domžalah.

Zbornica smatra na podlagi svojih natančnih poizvedovanj v obče ta sredstva v povzdigo slamnikarskega obrta na Kranjskem za najboljša, ker bi se na ta način po njenem mnenju pridno in spretno ljudstvo ohranilo obrtu in bi se mu zopet dal zaslužek, katerega mu je nudila hišna industrija prejšnji čas, in bi tako, če bi se vpeljalo tako pridelovanje surove slame, kakor se to godi pri inozemski slamarski obrti, potem domača slama mogla tekmovati s tujo.

Zbornica je le tega mnenja, da je Ljubljana od krajev, kjer se vrši slamopletarstvo in slamnikarski obrt, vendarle preveč oddaljena, in da Ljubljana ni primeren kraj, iz katerega naj bi se vodila povzdiga te obrtne stroke.

To utemeljuje zbornica sledeče:

Uzorni nasadi bi se dali napraviti le v okolišu slamnikarske obrti same, ker je le tako mogoče, da bi manjši in večji posestniki napravili manjše nasade, ker bi slamo lahko prodali spletalcem slame. Ni pa pričakovati, da bi posestniki iz kamniškega okraja hodili si v Ljubljano ogledavat nasade. Nasadi bi se morali tudi v raznih krajih in legah okraja napraviti, da bi se tem ložje dosegle boljše skušnje o kakovosti slame.

Po zatrdilu občinskega predstojnika v Domžalah in obrtnikov bi ti uzorni nasadi ne prouzročali velikih troškov, ker bi se v to pripravne njive lahko za neznatno najemščino v zakup dobile in bi se nedvomno že prvo leto našli kmetovalci, ki bi po navodilu strokovnjaka pričeli z napravo takih nasadov. Ko bi se torej Domžale, središče slamnarske industrije, odbrale tudi za središče, iz katerega naj bi se vodila tudi povzdiga pri delovanju boljše slame, dosegli bi se nedvomno že v dveh letih vspehi.

(Dalje sledi.)

Telegrami.

Praga, 26. januvarja. Danes so bili zaslišani v pravdi proti „Omladini“ izvedenci o kakovosti papirja in črnila, več policijstov, policijskih nadzornikov in zasebnih oseb.

Beligrad, 27. januvarja. S kraljevim pomiloščevalnim dekretom se je ustavila pravda proti zatoženim liberalnim ministrom.

Sredec, 27. januvarija. Luka Ivanov je pred sodiščem priznal, da je kriv poneverjenja, vojaškega begunstva in soudeležbe zarote za umor bolgarskega kneza Njegov brat Stojan Ivanov ni nič posebnega izpovedal,

Hamburg, 26. januvarija. Bismarck je po noči prišel zopet v Friedrichsruhe in ga je prebivalstvo navdušeno vsprejelo.

Svileno blago za plese od **45 kr.** do **11 gld. 65 kr.** meter — potem **črno, belo** in **barvasto** svileno blago po **45 kr.** do **11 gld. 65 kr.** meter — gladko, progasto, križasto, vzorčasto, damasti itd. (kacih 240 baž in 2000 različnih barv, desinov itd.). Vožnjine in carine prosto. Vzorci na željo. Pisma stanej 10 kr., dopisnice pa 5 kr. v Švico. 12 5—1) 4

Tovarna za svileno blago G. Henneberg
(c. in kr. dvorni založnik) **v Curihu** (Zürich).

Premovana **želodčna tinktura lekarja Piccolija v Ljubljani** se ne more primerjati s podobnimi navadno drastično vplivajočimi preparati, kateri so, če tudi sprva kaže, da močno vplivajo, škodljivi prebavljajočim organom 584 **8** 10—3

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje zrakomera v mm	Stanje toplomera po Celziju	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
26	7. u. zjut.	738·6	0 8	sl. vzh.	oblačno	3 50 dež
	2. u. pop.	736 7	3·6	sl. szap.	dež	
	9. u. zveč.	737 3	2 6	„	del. oblač.	

Srednja temperatura 2 3, za 3·9 nad normalom

Tujci.

25. januvarija.

Pri *Maliču:* Vitez pl, Schwirig in Materna iz Bocena. — Freudenthal, Welisch, Herling, Samter, Schreyer, Polzer, Grünhut, Klözl in Kulhanek, vsi z Dunaja.

Pri *Slonu*: Schmidinger iz Kamnika. — Mikolič iz Novega Mesta. — Leder iz Gradca. — Jožef Loider, vrednik iz Solnograda. — Eder, Adler in Goldhamer z Dunaja. — Schmidt iz Elberfelda. — Crevatin in Schutt iz Trsta.

Pri *bavarskem dvoru* Eppich in Hegler iz Kočevja.

Pri *Južnem kolodvoru:* Fiala, potovalec z Dunaja. — Meden iz Begunj.

Umrli so:

24. januvarija. Janez Friš, zasebnik, 75 let, Marijin trg, 3. ostarelost.

25. januvarija. Primož Jeran, delavec, 61 let, Kolizej, Meningitis.

26. januvarija. Meta Ciber, lampistova vdova, 66 let, Streliške ulice 8. vsled raka. — Viljemina Verderber, pristava hči, 7 mesecev, Breg 16. božjast.

V bolnišnici:

24. januvarija. Meta Zupan, gostačeva hči, 4 leta vsled opekline. — Janez Snoj, 44 let, jetika.

Zahvala.

57 (1)

Povodom žalostne in britke izgube iskreno ljubljenega, nepozabnega dobrega očeta, odnosno tasta gosooda

Ivana Frischa,

izrazili so nama sorodniki, prijatelji in znanci toliko ganljivo sočutje, da nama je dolžnost, prav prisrčno se zahvaliti vsem. Iskrena zahvala mnogobrojnim udeležiteljem pri pogrebu; osobito še darovalcem številnih prekrasnih vencev najtoplejša zahvala.

V Ljubljani, dne 27. januvarija, 1894.

Žalujoča ostala.

Franc Karol BISENIUS

Dunaj I., Singerstrasse II.

Največji dekoracijski etablisement države.

Kotoljonski redi dvanajstorica po 8 kr., in dražje.
Kotoljonske podobe po 75 kr. in dražje.
Nove pustne šale in **predavanja** v družbah in društvih.
Cene dekoracije za plesne sobe.
Plesni redi in darila za **dame.**
Vsakovrstne **obrazne maske** po 6 kr. in dražje, **komične glave in pokrivala.**
Volnene lasulje 1 g. 25 kr., **brade** po 10 kr. in dražje.
Pokajoči bonboni, v katerih so cele obleke in pokrivala.
Draperije volnene ali iz žameta.
Lampijoni, vsakovrstne **baklje.**
Zastave, transparenti, grbi vsake vrste.
Emblemi in **društvena znamenja.**

Izberi s 100 komadi kotiljoskih redov po 2 gld. in dražje, na željo tudi raznovrstno zbrani v kuvertih.
Izber z **12 komadi lampijonov** s svečicami 1 gl. 10 kr. in dražje.
Izberi **umetnega ognja,** ki se lahko zažge zunaj ali pa v sobi po 60 kr. in dražje. Večje izberi za pod milim nebom po 6 gld. in dražje.
Dekoracije za dobitke pri kegljanju, streljanju za dobitke itd.

56 6—6 **Ceniki zastonj.**

Umetne zobe in zobovja

stavlja na način, ki ne provzroči nikakih bolečin, ter opravlja vse **zobne operacije** in **zobna plombovanja**

A. PAICHEL,

(108) 51 **zobozdravnik**

pri Hradeckega mostu I. nadstr.

Koverte s firmo
priporoča
Katoliška Tiskarna
po nizkej ceni.

Razpis cestne zgradbe.

Okrajnocestni odbor Ribniški v Sodražici naznanja, da se bo zaradi

oddaje zgradbe nove ceste

iz Hriba do Sodražice

vršila dné **5. februvarija 1894. l. ob 10. uri dopoludne v občinski pisarni v Sodražici** javna **zmanjševalna dražba** z izklicno ceno **41.921 goldinarjev.**

Podjetniki, kateri bi hoteli zgradbo dražiti, vabijo se k dražbi s pristavkom, da bo treba vsakemu ponudniku pred pričetkom zgradbe v roki načelnika dražbene komisije izročiti 5% varščino od izklicne cene, t. j. znesek 2100 gld., bodisi v gotovini bodisi v hranilničnih knjižicah ali v državnih vrednostnih papirjih.

Vsi podatki, kateri zadevajo zgradbo, zlasti načrti, proračuni in pogoji se lahko vpogledajo **vsak dan ob navadnih uradnih urah v občinski pisarni v Sodražici.**

Podjetniki, ki so zadržani udeležiti se osebno javne dražbe, smejo

do 5. februvarija t. l.

do pričetka ustne licitacije okrajno-cestnemu odboru poslati tudi zapečatene in pravilno kolekovane **pismene ponudbe,** katere pa morajo imeti na zavitku napis: **Zgradba nove ceste iz Hriba do Sodražice.**

Takej ponudbi se mora priložiti varščina v znesku 2.100 gld., in je navesti ime, opravilo in bivališče ponudnika. V ponudbi mora se dalje natančno s številkami in besedami zapisati ponudbena svota, eventuvalno popust ali doplačilo v odstotkih od izklicne cene. Tudi mora biti v njej izjava, da se **ponudnik brez pridržka podvrže dotičnim stavbinskim pogojem.**

Okrajnocestni odbor Ribniški
v Sodražici dne 16. januvarija 1894.

42 3-3

Jurij Drobnič,
načelnik.

Oznanilo.

Dva tisoč

2000 gl. av. v.

tistemu, kateri najde od 6. nov. 1893. leta odsotnega

Jožefa Juvana,

po domače Medičarja,

posestnika in fijakarja iz Ljubljane, svetega Petra cesta štev. 51, živega ali mrtvega, oziroma tistemu, ki pride na sled, da se najde.

Podfosfornasto-kisli

apneno-železni sirup

prireja **lekarničar Julij Herbabny** na **Dunaji.**

Ta že 22 let z največjim uspehom rabljeni, od mnogih zdravnikov najbolje priznani in priporočani **prsni sirup raztaplja slez, upokojuje kašelj, pomanjšuje pót, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje** in **redilnost,** telo **jači** in **krepi.** Železo, ki je v sirupu v lahko si prisvajajoči obliki, je jako koristno za **narejanje krvi,** raztopljive **fosforno-apnene soli,** ki so v njem, pa posebno pri **slabotnih otrocih** pospešujejo **narejenje kostij.** Cena steklenici Herbabnyjevega apneno-železnega sirupa je 1 gld. 25 kr., po pošti 20 kr. več za zavijanje. (Polovičnih steklenic ni.)

Svarilo! Svarimo pred ponaredbami, ki se pojavljajo pod jednakimi ali podobnimi imeni, a so **vendar po svoji sestavi in svojem učinku** popolnoma različne od našega originalnega 22 let obstoječega **podfosfornasto kislega apneno-železnega sirupa.** Zahteva naj te sorej vselej **izrečno Herbabny-jev apneno- železni sirup. Pazi naj se tudi na to, da je zraven stoječa oblastveno protokolirana varstvena znamka na vsaki steklenici** in prosimo, **ne dajte se zapeljati niti z nižjo ceno, niti z druzimi pretvezami, da bi kupili kake ponaredbe!** 599 20—9 97 4-20

Osrednja razpošiljalnica za provincije: **na Dunaju, lekarna „zur Barmherzigkeit" JULIJA HERBABNY-ja, Neubau, Kaiserstrasse 75.** Prodajajo ga gospodje lekarničarji: V Ljubljani J. Svoboda, Gab. Piccoli, Ubald pl. Trnkóczy, W. Mayr; dalje ga prodajajo v Celju; J. Kupferschmied, Baumbachovi dedači; na Reki: J. Gmeiner, G. Prodam, A. Schindler, Ant. Mizzam, lekarničar. F. Prodam, M. Mizzam, drog.; v Brezah: A. Ruppert; na Sovodjem (Gmünd): E. Müller; v Celovcu: P. Hauser, P. Birnbacher, J. Kometter, A. Egger v Novemmestu: A. pl. Sladovicz; v Št. Vidu: A. Reichel; na Trbižu; A. Siegl; v Trstu: E. Zanetti, A. Suttina. B. Biasoletto, J. Seravallo, E v. Leutenburg, P. Prendini, M. Ravasini; v Beljaku: F. Scholz, dr. E. Kumpf; v Črnomlji: J. Blažek; v Velikovcu: J. Jobst; v Wolfsbergu: J. Huth.

Podpisani priporoča **velečastiti duhovščini** in slavnemu občinstvu

čebelno-voščene sveče

za cerkev, procesije in pogrebe,

614 10—7 gospodom trgovcem

voščene zvitke in méd

za prodajo v škafih po 15, 20, 40 *kg* težkih prav po ceni. **Za čebelarje**

izvrstni garantirani pitanec

v škatljah po 5 *kg* à *kg* 50 in 60 kr., škatlja 30 kr., pošilja se po pošti proti povzetju ali predplačilu.

Dobiva se **méd v satovji** in **pitanec** v škafih po 20—40 *kg* prav po ceni.

Za **birmo, Božič, Miklavža** itd. prodaja raznovrstno **medenino** na debelo in drobno.

Zaloga in prodaja

brinja in brinjevca

liter gld. **1·20, medeno žganje** liter **1 gld.,** vse je lastni izdelek.

Kupuje tudi vsaki čas **méd v panjih, sodčkih,** kakor tudi **vosek in suho satovje,** po kolikor mogoče visoki ceni.

Za obila naročila se toplo priporoča in zagotavlja točno in pošteno postrežbo

Oroslav Dolenec,

svečar in lectar, trgovina z medom i voskom,

Ljubljana, Gledališčne ulice 10.

August Mate

čevljarski mojster

v Ljubljani, sv. Petra cesta št. 4

priporoča se **prečast. duhovščini** in sl. občinstvu v obila naročanja raznovrstnega

obuvala,

katera izvršuje cenó, pošteno, iz zanesljivo trpežnega blaga in po zahtevi od najfinejše do najprostejše oblike. 40 6—2

Božjast.

se ozdravi, ne da bi se zopet povrnila, tisočeri dokazujejo ta čudovit vspeh znanosti. Obširna poročila z marko za odgovor naj se pošljejo na: 604 20-10

‚Office Sanitas', Pariz, 20 Boulevard, St. Michel.

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

Št. 19.248. 47 3—2

Dijaška ustanova.

S pričetkom tekočega šolskega leta izpraznjeni ste dve mesti **Jernej Sallocher-jevih ustanov po 50 gld.** na leto.

Do teh ustanov, katere podeljuje mestni župan ljubljanski, imajo pravico dijaki ljubljanskega gimnazija, ki so rojeni na Kranjskem ter so ubogi, lepega vedenja in pridni.

Prošnje opremljene s krstnim in ubožnim listom, potem pa s šolskima spričevaloma zadnjih dveh semestrov vložiti je

do konca meseca februvarija letos

potom gimnazijskega ravnateljstva pri podpisanem magistratu.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dné 20. januvarija 1894.

Odlikovan s srebrno kolajno v Gorici 1891.

Garantirano pristne

Podpisani priporoča velečastiti duhovščini, cerkvenim oskrbništvom ter slavnemu občinstvu

pristne garantirane čebelno-voščene

sveče.

Voščene zvitke, sveče nižjih vrst za stransko razsvetljavo v cerkvah in za pogrebe. Kadilo lakrima, stenj in stekla za večno luč.

Za pristnost sveč, katere nosijo protokolirano tvorniško znamko, jamčim s 100 gld. = 200 kron.

Nadejaje se obilnih naročil zagotavljam točno postrežbo po mogoče nizki ceni.

Z odličnim spoštovanjem

14 8—7 **J. KOPAČ,** svečar

Solkanska cesta 9 v Gorici.

čebelno-voščene sveče.

Odlikovan s srebrno kolajno v Gorici 1891.

V. zvezek:

POVESTI ANDREJ KALAN

je izšel ter se dobiva komad po **20 kr.,** po pošti **23 kr.** v **„Katoliški Bukvarni"** in **„Katol. Tiskarni"** v **Ljubljani.**

Dobé se še II., III. in IV. zvezek.

Otvorjenje nove prodajalnice.

P. n.

Na Marije Terezije cesti št. 1 v Ančnikovi hiši zraven Figovca otvorila se je danes

nova prodajalnica

pod tvrdko

Stupica & Mal

Podpisana bova prodajala vsakovrstno

špecerijsko blago

moko iz Ančnikovega skladišča, pristno in svežo ogrsko mast, pred vsem pa

vsakovrstno železnino

najboljše kakovosti in za ceno, s katero hočeva kljubovati vsaki konkurenci. — S pošteno, prijazno in točno postrežbo želiva pridobiti si zadovoljnost kupovalcev svojih, in vabiva k mnogobrojnemu obisku novourejene svoje prodajalnice.

Odličnim spoštovanjem

Stupica & Mal.

V Ljubljani, dné 27. januarija 1894. 56 3-1

Pri zlatem drž. jabolku. **J. Pserhofer** Zum goldenen Reichsapfel.

lekarnar na Dunaju, I., Singerstrasse 15.

Kri čistilne krogljice, poprej **univerzalne krogljice** imenovane, so staroznano zdravilno sredstvo. — Že mnogo desetletij so te krogljice splošno razširjene, mnogi zdravniki jih zapisujejo, in malo je rodbin, v katerih ni male zaloge tega izvrstnega domačega zdravila. — Od teh krogljic velja: **1 škatljica s 15 krogljicami 21 kr., 1 zavoj s 6 škatljicami 1 gld. 5 kr.,** pri nefrankovanej pošiljatvi po povzetji **1 gld. 10 kr.** — Če se naprej pošlje denar, velja s poštnine prosto pošiljatvijo: 1 zavoj krogljic 1 gld 25 kr., 2 zavoja 2 gld. 30 kr., 3 zavoji 3 gld. 35 kr., 4 zavoji 4 gld. 40 kr., 5 zavojev 5 gld. 20 kr., 10 zavojev 9 gld. 20 kr. (Manj nego jeden zavoj se ne more odposlati.) — **Prosi se, da se zahtevajo izrecno Pserhoferja kri čistilne krogljice** in gleda na to, da ima vsaka škatljica na pokrovu na navodilu za rabo stoječi imenski pečat **J. Pserhofer** in sicer v **rudeči** barvi.

Balzam za ozebljine J. Pserhoferja, 1 lonček 40 kr., s franko pošiljatvijo 65 kr. — **Trpotčev sok** proti kataru, hripavosti, krčevitemu kašlju itd., 1 stekl. 50 kr. — **Ameriška maža za protin,** 1 lonček 1 gld. 20 kr. — **Prašek proti potenju nóg,** škatljica 50 kr., s frankovano pošiljatvijo 75 kr. — **Balzam za gušo,** 1 flakon 40 kr., s franko pošiljatvijo 65 kr. — **Zdravilna esenca (Praške kapljice),** proti sprijenemu želodcu, slabej prebavljivosti itd., 1 stekl. 22 kr. — **Angleški čudežni balzam,** 1 steklenica 50 kr. — **Fijakarski prašek,** proti kašlju itd., 1 škatlja 35 kr. s frankovano pošiljatvijo 60 kr. — **Tannochinin-pomada** J. Pserhoferja, najboljše sredstvo za pospeševanje las, 1 škatljica 2 gld. — **Univerzalni obliž** prof. Steudel-a, sredstvo primerno ranam, oteklinam itd., 1 lonček 50 kr., s s frankovano pošiljatvijo 75 kr. — **Universalna čistilna sol** A. W. Bulrich-a, domače zdravilo proti posledicam slabega prebavljanja, 1 pak. 1 gld.

Razen tukaj omenjenih izdelkov ima še vse v avstrijskih časopisih naznanjene tu- in inozemske farmacevtične specijalitete in se vsi predmeti, ki bi jih ne bilo v zalogi, na zahtevanje točno in po ceni preskrbé.

Pošiljatve po pošti zvršé se najhitreje proti predpošiljatvi zneska, večje pa tudi proti povzetju. — **Če se denar naprej pošlje (najbolje po poštni nakaznici), je poštnina dosti nižja, nego pri pošiljatvah s povzetjem.**

Zgoraj imenovane specijalitete dobivajo se tudi 625 12—6

v Ljubljani pri **G. Piccoli-ju.**

Velečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom priporočam podpisana svojo izborno zalogo **mnogovrstnega blaga za vsakoršno**

cerkveno obleko

dalje krasno in trpežno izdelane

mašne plašče, pluvijale, dalmatike, bandera, zastave, baldahine in **banderčke** pred sv. R. Telesom.

Razno **blago za cerkveno perilo**, istotako že izgotovljeno, kakor: **albe, koretlje, korporale** in raznovrstne **rutice** imam vedno v veliki izberi v zalogi.

Naročila na **vezenje** izvršujem točno ter preskrbim **zameno, popravo** in **prenovljenje starega cerkvenega orodja.**

V zalogi imam tudi **pasarske cerkvene izdelke**, n. pr.:

monštrance, svetilnice, križe, svečnike, kelihe, lestence *itd.*

ter izvršim naročila pošteno, točno in po primerno mogoče nizkej ceni.

Velespoštovanjem 624 12—8

ANA HOFBAUER v Ljubljani.

Pristne čebelno-voščene

sveče, svečice in zvitke

priporoča preč. duhovščini, cerkvenim predstojništvom in sl. občinstvu

najstarejša svečarna

650 6-6

Fr. Šupevec

v Ljubljani, Slonove ulice.

Zaloga in zavod za izvršitev oblek za prečast. duhovščino

„pri rudečem križu“ 623 52—6

Viljema Skarda

IV., Waltergasse 1, Dunaj, IV., Favoritenstrasse 28

priporoča za zimo 1893/94:

Gorko zimsko obleko za duhovnike

kot: **Havelock, zimske suknje, ovratnike k plaščem, duhovniške suknje, telovnike z rokavi, zimske hlače** itd., dalje **vsakovrstne kožuhe** za potovanje in mestno uporabo, **zimske čepice, zimske rokavice** itd. itd.

Liturgično opravo

natančno po cerkvenih predpisih izvršeno: **birete, kolarje, naprsnice, vsakovrstne duhovniške čepice. Paramente** preskrbuje po najnižji ceni. **Izvršuje se točno, iz najboljšega, trpežnega blaga, natančno izdelano; neugajajoče vzame se nazaj.**

Plačuje se tudi na obroke. — Blago po meri je na razpolago. Ceniki in vzorci na zahtevo brezplačno.

Solidne, zložne močne in čudovito cenene

stole

vsake vrste ponuja

prva kranjska tvornica

za upogneno pohištvo samo iz napojenega masivnega lesa.

Jos. Verbič-a

v Bistri,
pošta Borovnica.

(230 52—40)

Stev. 119 33 3—3

Razpis službe.

Pri deželnem knjigovodstvu v Ljubljani izpraznjena je služba

deželnega knjigovodje

z letno plačo 1400 gld., aktivitetno doklado 240 gld. in s pravico do štirih vpokojnino nevštevnih petletnic po 100 gld. — Prošnje za to službo naj se pravilnim potom

do 12. februvarja 1894

pošljejo podpisanemu deželnemu odboru, morajo pa biti podprte z dokazili o vsposobljenosti, o starosti, o znanju slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi ter o vseh drugih merodajnih osebnih razmerah prosilčevih.

Od deželnega odbora kranjskega.

v Ljubljani, dné 10. januvarja 1894.

Štev. 379. 49 3—3

Razglas.

Mestna hranilnica ljubljanska razpisuje s tem

službo praktikanta

z letno plačo v znesku 480 gld.

Prosilci za to službo izkazati se morajo poleg znanja slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, da so dovršili ali celo gimnazijo, oziroma realko, ali pa spodnjo gimnazijo, oziroma spodnjo realko in trgovinsko šolo.

Prošnje s spričevali in o dosedanjem poslovanju vložiti je v teku štirih tednov pri ravnateljstvu mestne hranilnice ljubljanske.

Ravnateljstvo mestne hranilnice ljubljanske,

dné 18. januvarija 1894.

Primerna priložnostna darila!

Friderik Hoffmann,

urar, 620 26—7

na Dunajski cesti v Ljubljani,

priporoča svojo

zalogo vseh vrst

žepnih ur

v zlatu, srebru, tuli, jeklu in niklu,

ravno tako tudi

nihalnih, stenskih in budilnih ur

in le dobre do najfiniše kakovosti **po najnižjih cenah.**

Specijalitete in novosti žepnih nihalnih, stenskih in budilnih ur so vedno v zalogi.

Poprave se dobro in solidno izvršujejo.

Dunajska borza.

Dné 27. januvarija.

Papirna renta 5%, 16% davka	98 gld.	05 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	87 „	85 „
Zlata renta 4%, davka prosta	120 „	45 „
4% avstrijska kronina renta, 200 kron	97 „	40 „
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	1023 „	— „
Kreditne akcije, 160 gld.	358 „	75 „
London, 10 funtov strl.	125 „	40 „
Napoleondor (20 fr.)	9 „	96 „
Cesarski cekini	5 „	89 „
Nemških mark 100	61 „	27½ „

Dné 26. januvarija.

Ogerska zlata renta 4%	117 gld.	70 kr.
Ogerska kronina renta 4%, 200 kron	94 „	70 „
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	146 „	25 „
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	159 „	50 „
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	196 „	— „
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	98 „	40 „
4% kranjsko deželno posojilo	97 „	60 „
Kreditne srečke, 100 gld.	194 „	50 „
St. Genois srečke, 40 gld.	70 „	— „
4% srečke dunajske parobrodne družbe	143 gld.	— kr.
Avstr. rudečega križa srečke, 10 gld.	18 „	70 „
Rudolfove srečke, 10 gld.	23 „	50 „
Salmove srečke, 40 gld.	71 „	— „
Waldsteinove srečke, 20 gld.	48 „	— „
Ljubljanske srečke	24 „	— „
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	154 „	50 „
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v.	2925 „	— „
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	109 „	— „
Papirnih rubeljev 100	136 „	22 „

Nakup in prodaja
vsakovrstnih **državnih papirjev, srečk, denarjev** itd.
Zavarovanje za zgube pri **žrebanjih**, pri izžrebanju najmanjšeza dobitka.
Kulantna izvršitev **naročil na borzi.**

Menjarsična delniška družba
„MERCUR“
Wellzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh **gospodarskih** in **finančnih stvareh**, potem o kursnih vrednostih vseh **špekulacijskih vrednostnih papirjev** in **vestni svéti** za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnic.

Izdajatelj: **Dr. Ivan Janežič.** Odgovorni vrednik: **Andrej Kalan.** Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.